

ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY
2010/2011 – ORSZÁGOS DÖNTŐ
JAVÍTÁSI ÚTMUTATÓ ÉS JAVÍTÓKULCS

A feladatok legkisebb, önállóan értékelhető elemeit, azaz az itemeket a magyar ABC kisbetűivel jelöltük. Az itemek már nem bonthatók fel további részteljesítményekre, ezért azok csak kétféleképpen értékelhetők, minősíthetők:

- a versenyző helyesen oldotta meg a feladatelemet, vagyis az item megoldott, vagy
- a versenyző hibásan vagy nem oldotta meg a feladatelemet, vagyis az item nem megoldott.

Az első esetben az item betűjelét karikázza be, második esetben húzza át!

1. Válaszolj a kérdésekre! a) Hogy hívták Rákóczi Ferenc édesanyját? <i>Sarolt Amália</i> b) Mikor volt a szatmári békekötés? <i>1711-ben.</i>	a	Nem megoldott feladatelem.
	b	Megoldott feladatelem.
	1/2	Egy feladatelem megoldott a kettőből.

Egy-egy item akkor és csakis akkor tekinthető jól megoldottnak, ha a versenyző válasza, megoldása megegyezik vagy ekvivalens a javítási útmutatóban a feladatelemnél megadott megoldással.

A teszt eredménye, vagyis a versenyző teljesítménye az összes jól megoldott feladatelem (item) számával lesz egyenlő.

1. feladat

á	r	u	m	e	g	á	l	l	í	t	ó
k	á	p	t	a	l	a	n	m	s	d	j
a	b	h	i	a	f	b	s	i	l	k	o
c	u	r	q	h	a	l	a	i	p	a	g
í	l	b	a	n	d	é	r	i	u	m	g
v	l	a	i	s	p	o	t	á	l	y	a
i	a	d	h	h	k	q	o	a	v	y	á
s	f	a	m	i	l	i	á	r	i	s	j

1.1

- a) káptalan
- b) cívis
- c) ispotály

1.2.

- d) bulla = ólompecsés papai oklevél
 - e) árumegállító jog = (a városon áthaladó) kereskedők áruikat a város által megszabott áron kötelesek árusítani
 - f) bandérium = a bárók (földesurak) magánhaderege vagy földesúri zászló alá gyűlt sereg vagy a földesúr saját zászlaja alatt hadba vonuló sereg
 - g) familiáris = báró (nagybirtokos) szolgálatában álló (birtokait, hadseregét irányító) kisebb rangú nemes (ura családjához, familiájához tartozik)
- a)-c) ítemek: Csak akkor megoldottak, ha a versenyző a fogalmat a betűhálóban áthúzta és a pontozott vonalra le is írta. Ebben az esetben a feladatmegoldásért 1 pont jár.
- d)-g) ítemek: Csak akkor megoldottak, ha a versenyző a fogalmat leírta és a pontozott vonalon értelmezte is. Ebben az esetben a feladatmegoldásért 1 pont jár.
- d)-g) ítemek: A válaszadás sorrendje felcserélhető.
- d)-g) ítemek: Minden tartalmilag helyes megfogalmazás elfogadható.

összesen 7 pont

2. feladat

A hiányzó elemek a következő sorrendben kerülnek beírásra:

A)

- a) (Anjou) Mária
- b) (Anjou) II. (Kis) Károly
- c) (Habsburg) Albert

B)

- d) erdélyi vajda
- e) országbíró
- f) ajtónállómester

C)

- g) Sopron
- h) Pozsony
- i) Nagyszombat

g-i) ítemek: A válaszadás sorrendje felcserélhető.

összesen 9 pont

3. feladat

A)

- a) adómentesség
- b) **nem városi kiváltság vagy nemesi kiváltság**

B)

- c) **Pálóczi György**
- d) **esztergomi érsek vagy nem erdélyi vajda**

C)

- e) **gyulafehérvári Lászlai-kápolna**
- f) **reneszánsz stílusú épület vagy nem gótikus stílusú épület**

D)

- g) **Nagylak**
- h) **Dózsa György parasztháborújának helyszíne vagy nem az 1437-es parasztfelkelés helyszíne**

a)-h) *ítemek: Egyfajta indoklás esetén is megoldottak.*

Minden tartalmilag helyes megfogalmazás elfogadható.

összesen 8 pont

4. feladat

A)

- a) **francia (domonkos) szerzetes**
- b) **mezőgazdaság**
- c) **bányászat**

B)

- d) **I. (Nagy) Lajos**
- e) **könnyűlovasság**

C)

- f) **(Hunyadi) Mátyás**
- g) **Thuróczy János**

összesen 7 pont

5. feladat

5.1.

- a) Magyarországon a XV. században vált általánossá a napi háromszori étkezés szokása.
- b) Mátyás udvarában a húsok mellett közkedveltek voltak a sajtok is.
- c) A fejedelmi lakomákon Mátyás korában már elterjedt a villa használata.

5.2.

A hiányzó szavak a következő sorrendben kerülnek beírásra:

- d) **harisnya**
- e) **(vászon)ing**
- f) **dolmány**
- g) **rokolya** vagy **szoknya**
- h) **kösöntyű**
- i) **násfa**

h- i) ítemek: A válaszadás sorrendje felcserélhető.

5.3.

- j) **(háromlábú vagy X alakú) zsámoly rajza**
- k) **láda rajza**
- l) **baldachinos ágy rajza**

összesen 12 pont

6.feladat
6.1.

a) b) c) d) e) f) g) h) i) j)

								R	
								A	
						L		N	
						I		S	S
		T			S	T		A	Z
		I			Z	K	E	N	E
		M			Ö	A	R		
				K					
G	U	B	E	R	N	Á	T	O	R ^{k)}
I	R	A	N	É	O	T	O		É
S		K	É	N	N	U	R		M
K	L	Ó	Z	Y	O	S	D		S
R	E	C	E	I	K		A		É
A	N	Z	K		O				G
		K							
				B	K				
				Á					
				N					

6.2.
l) kormányzó

összesen 12 pont

7.feladat

a) **C)**

a) *item: Emelt pontszámú item, megoldása 3 pontot ér.*

összesen 3 pont

8.feladat

- a) Kiket neveztek kuriális nemeseknek?
A) a főnemeseket B) „a birtokkal jól ellátottakat” C) az egytelkes nemeseket
- b) Kik szerezték meg Remete Szent Pál ereklyéit?
 A) I. Lajos B) II. Ulászló C) II. Lajos
- c) Ki volt a legfiatalabban megkoronázott király?
 A) V. László B) Mátyás C) II. Lajos
- d) Mik tartoztak a „hét szabad művészet” tananyagába?
A) hittudomány B) szónoklattan C) érvelés, vitatkozás
- e) Kinek a műve szól Mátyás király találó, bölcs és tréfás mondásairól és cselekedeteiről?
A) Bonfini B) Janus Pannonius C) Galeotto Marzio
- f) Mikor állítottak a legkorábbi toronyórát Magyarországon?
A) a 13. században B) a 14. században C) a 15. században
- g) Melyik volt a magyarok által legkedveltebb zarándokhely?
 A) Aachen B) Jeruzsálem C) Róma
- h) Milyen származású volt a dúsgazdag Fugger család?
A) osztrák B) szász C) német
- i) Mit neveztek refektóriumnak?
 A) a szerzetesek ebédlőjét B) egyetemi előadótermet C) a kerengőt

b),d) ítemek: Csak akkor megoldottak, ha mindkét betűjelet bekarikázta a versenyző.

összesen 9 pont

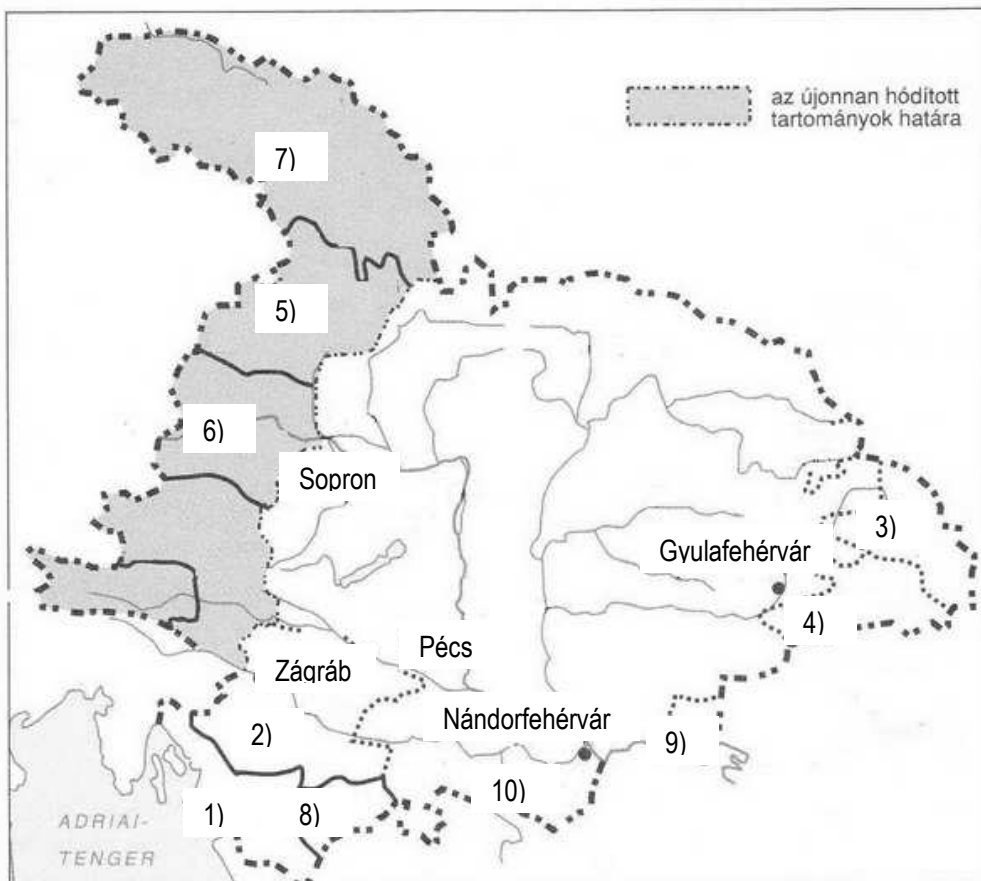
9. feladat

9.1.

- a) 1) Horvátország jelölése
- b) 2) Szlavónia jelölése
- c) 3) Székelyföld jelölése
- d) 4) Szászföld jelölése
- e) 5) Morva Órgrófság jelölése
- f) 6) Osztrák Főhercegség jelölése
- g) 7) Sziléziai Hercegség jelölése
- h) 8) Jajcai Bánság jelölése
- i) 9) Szörényi Bánság jelölése
- j) 10) Macsói Bánság jelölése

9.2.

- k) Sopron
- l) Pécs
- m) Zágráb
- n) Nándorfehérvár
- o) Gyulafehérvár

összesen 15 pont

10. feladat

Kötelező elemek:

- a) Térben elhelyezi a versenyző a témát (Magyar Királyság vagy Magyarország).
- b) Megnevezi a királyok uralkodási időszakát:
I. Károly vagy Károly Róbert (1308 – 1342);
I. Mátyás vagy Hunyadi Mátyás (1458 – 1490)
- c) Megszerkesztettség
- d) Helyesírás (nincs durva helyesírási hiba, a hibák száma legfeljebb 4-5 db)
- e) Forráshasználat
- f) A királyi birtokok csökkenése (csupán 20%-os aránya) miatt mindkét király uralkodása idején mások lettek a legfontosabb jövedelemforrások.
- g) I. Károlynál a meghatározó bevételi forrás a regálé, I. Mátyásnál az adókból származó jövedelem.
- h) I. Károly bevételeinek zömét a királyi hatalom megszilárdítására, az ország nemzetközi tekintélyének erősítésére fordította. Teli kincstárat hagyott fiára.
- i) I. Mátyás jövedelmeinek nagy részét a hadikiadások emésztették fel (zsoldos hadsereg, végvárak fenntartása, háborúk).

Lehetséges tartalmi elemek:

- j) A regálék királyi felségjogon szerzett jövedelmek voltak.
- k) Mivel az ország rendkívül gazdag volt ásványkincsekben (arany, ezüst, só), I. Károly jövedelmeinek legnagyobb részét a bányászatból származó bevételek tették ki.
- l) A földek tulajdonosainak I. Károly átengedte a bányászok által fizetett bányabér harmadát, így érdekeltté tette őket abban, hogy ne tagadják le a bányák létezését, és új bányákat nyissanak meg.
- m) Pénzt csak az uralkodó verethetett, ezért a kibányászott nemesfémeket be kellett szolgáltatni a pénzverő kamaráknál, ahol alacsonyabb nemesfémtartalmú vert pénzt adtak érte (nemesérc-monopólium). Így Károly újabb jövedelemhez jutott (30-50%-os haszon).
- n) I. Károly jó minőségű aranyforintot veretett firenzei mintára (1336).
- o) A fellendülő kereskedelem hasznából I. Károly a harmincadvám bevezetésével részesedett.
- p) I. Károly bevezette a 18 dénáros kapuadót, amelyet jobbágytelkenként (kapunként) kellett fizetni (kamara haszna helyett, 1342).
- q) Mátyás bevételei elérték (később) meghaladták az évi félmillió aranyforintot (van más adat is).
- r) Az éves jövedelmek felét a jobbágyok által fizetett rendkívüli hadiadó tette ki.
- s) A bevételek növelése céljából Mátyás a kapuadót a füstpénzre változtatta, amelyet nem telkenként, hanem házanként (kéményenként) kellett fizetni.
- t) A jobbágyterhek növelését a békekességben élő és gyarapodó jobbágyság tette lehetővé.
- u) Közel kétszáz ezer forintot jelentettek a regáléjövedelmek (sómonopólium, pénzverés és bányakamarák haszna, koronavám).
- v) Több mint ötvétezer forinttal gyarapította a kincstárt a városok és a szászok adója, a zsidók és az oláhok ötvenede.

Egyéb helyes tartalmi állítás is elfogadható!

összesen 18 pont

Elérhető pontszám: 100 pont